

Перелік використаних джерел:

1. Алексеев С. С. Общая теория права. Курс в 2-х томах. Т. II. - М., 1982.
2. Васильовский Е.В. Руководство к толкованию и применению законов. - М., 1997.
3. Черданцев А.Ф. Теория государства и права. - М., 1999.
4. Комаров С.А. Общая теория государства и права. Курс лекций. 2-е изд., испр. и доп. - М., 1995.
5. Шершеневич Г. Ф. Учебник русского гражданского права. - М., 1995.
6. Трубетцкой Е. Н. Энциклопедия права. - СПб., 1998.
7. Лазарев В.В. О роли доктринального толкования // Советская юстиция. - 1969. - №14.
8. Общая теория государства и права. Академический курс в 2-х томах / Отв. ред. М. Н. Марченко. Т. 2. Теория права. - М., 1998.
9. Костенко О. Наукове (доктринальне) тлумачення законів та його роль у здійсненні правосуддя // Право України - 2000 - № 6.
10. Рабінювич П., Савчук Н. Офіційне тлумачення законодавства: герменевтичний аспект // Право України. - 2000 - № 11.

УДК: 342. 1: 811. 161. 2 (477)

Журавцова Г.С.
к.ю.н., завідувач кафедри
конституційного права
юридичного факультету ЗНУ

Скуртуп Д.С.
студент IV курсу
юридичного факультету ЗНУ

СУЧАСНИЙ СТАН ДЕРЖАВНОЇ МОВИ В УКРАЇНІ

Мова - душа кожної національності її святиня, її найцінніший скарб.

В мові наша стара й нова культура, ознака нашого національного визнання..

І поки живе мова - житиме й народ як національність.

Не стане мови - не стане й національності: вона геть розтворюється поміж дужим народом
Іван Огієнко

Трагічна історія Української держави обумовила гостроту мовного питання в сучасній Україні. Шістнадцять царських наказів про заборону нашої мови, шкіл, церковних служб, книжок, преси, перекладів, театральних спектаклів... З часом радянські постанови та розпорядження обмежили сферу її використання. "Керуюча та спрямовуюча" комуністична партія

ніколи не дотримувалася нею же проголошених законів. Широко розрекламований інтернаціоналізм насправді нічим не відрізнявся від російського великодержавного шовінізму [1,18]. Офіційно створена двомовність на практиці зводилася до російської одномовності. Наближалася глобальна та воеослужна національна катастрофа. Руйнувалася віра, знищувалася мова, нав'язувалася брехлива

історія, культуру залишилося більшовицькі поведінки, деформувалася народна душа. Штучне відмежування українців (як і багатьох інших народів СРСР) від своєї мови, а отже, й від культури, створювало в них відчуття неповноцінності, що тільки посилювало кмітливий серед населення.

Важливість мовного фактора в розвитку Української держави добре розумів уряд гетьмана Сюриладського. Протягом лютського пірроку в Україні було відкрито майже 150 українських гімназій, два державних університети, Українська державна бібліотека, Національна галерея мистецтв, заснований Державний український архів тощо [2, 34]. Масовими накладками видавалися українські підручники, українськомовна белетристика, українізувалося військо. Добре розуміли важливість українізації в усіх сферах життя Радянської України Микола Скрипник, Олександр Шумський, Андрій Річківський та інші націонал-комуністи, що найвно сподівалися мирно співіснувати з імперським російсько-більшовицьким тоталітарним режимом. Модернізація українського суспільства в новій системі ідеологічних координат неможлива без державної мовної політики, пріоритетом якої мусить бути розвиток української мови як консолідувочої духовної сили українського суспільства. Українська мова мусить забезпечувати всі сфери життєдіяльності державного організму, нею повинні користуватися інтелектуальні та політичні ділячі України.

У статті 10 Конституції України зафіксовано: "Державною мовою в Україні є українська мова. Держава забезпечує всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України. В Україні гарантується вільний розвиток, використання і захист російської, інших мов національних меншин України". У законі України "Про мови в Україні" зазначено: "Українська мова є одним з вирішальних чинників, національної самобутності українського народу". Держава "забезпечує українській мові статус державної з метою сприяння всебічному розвитку духовних творчих сил українського народу, гарантування його суверенної національно-державної майбутності". Таким чином, реалізація державної мовної політики є важливою складовою процесу державотворення, формування патріотичної свідомості і високої духовності громадян.

Проте на сьогодні єдиним законодавчим актом, який регулює застосування мов, є прийнятий ще в 1989 році Закон "Про мови в

Українській РСР". Чимало положень цього документу застаріли, не відповідають потребам незалежної держави, не відповідають статті 10 Конституції та рішенням Конституційного Суду України від 14 грудня 1999 року.

Внаслідок цього, маючи де-юре статус державної, українська мова де-факто витіснена з багатьох сфер суспільного життя і окремих територій держави. Незважаючи на те, що, за даними останнього перепису населення, 67,5% громадян вважають українську мову рідною, значна частина українців позбавлена реальної можливості за допомогою державної мови задовольняти свої соціальні та культурні потреби в усіх сферах суспільного життя.

Так само неврегульованими залишаються питання використання і захисту мов національних меншин, застосування інших мов в Україні [3, 28].

На нашу думку, прийняття Закону "Про мови" дозволить врегулювати ці питання і привести українське законодавство у відповідність з Конституцією України. Окремі законопроекти мають на меті врегулювання питань застосування мов в Україні, як це передбачено статтею 10 Конституції України.

Питання застосування мов в Україні регулюється Конституцією України, законом "Про мови в Українській РСР", а також низкою положень інших Законів України та міжнародних договорів.

Вважаємо, що прийняття нового закону стосовно державної мови є нагальною потребою, оскільки, новий нормативний акт дозволить унормувати порядок застосування мов в Україні та привести його у відповідність зі статтею 10 Конституції України, забезпечить функціонування державної мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України, дасть гарантії права національних меншин на захист і розвиток їхніх мов, а також позбавить українське суспільство багатьох дискусійних питань стосовно білінгвізму в Україні.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Огієнко І. (Митрополит Іларіон). Історія української літературної мови. К., 1995.
2. Данеш Фр., Чмайркова С. Екологія мови малого народу // Язык - культура - этнос / С.А. Арутюнов, А.Р. Багдасаров, В.Н. Белоусов и др. - М.: Наука, 1994. - С. 27-39.
3. Романчук О. Чи потрібна Україні українізація? // <http://www.universum.org.ua>.